

Sulitjelma Nærmiljøutvalg, SNU,
sulismiljo.com

Sulitjelma, 17. desember 2013

Norges vassdrags- og energidirektorat ,
Postboks 5091, Majorstua,
0301 Oslo.

Kraftutbygging i Fauske kommune, Nordland fylke:

Innledning:

SNU viser til orienteringsmøte i Sulitjelma Samfunnshus onsdag. 6. november 2013, hvor søkerne presenterte sine prosjekt for bygging av 8 småkraftverk i Sulitjelmavassdraget. NVE orienterte om saken sett fra deres ståsted.

I 1990 vedtok Stortinget en ny Energilov som åpnet for et markedsbasert samarbeid om elektrisitetsforsyning med EU. Globalt benyttet det i all hovedsak kullbaserte kraftverk til produksjon av elektrisitet, og ønske om å gå over fra fossilt brennstoff til fornybar energi, "er inn", og har stort fokus sett i miljøperspektivet.

Norge har sammen med den øvrige verden store forurensingsutfordringer på CO₂, og det er lett å la seg "rive med", fordi det er tiltak som vil virke positivt også i den globale målestokk.

Lobbyister og sentrale myndigheter hadde en relativ lett vei til Stortinget, som vedtar utbygging av småkraftverk i Norge, uten reservasjon eller pålegg om å utrede alternativene, hvor et tiltak kunne være gunstig finansiering til rehabilitering av eksisterende kraftverk, i den hensikt å øke produksjonen.

Et paradoks i saken, er at Norge generelt, har for liten kapasitet på linje overføringsnettet, og Nordland fylke har overproduksjon av elektrisk kraft, som begrenser mulighetene til å levere til etterspørselen.

Med Stortinget sitt vedtak om bygging av småkraftverk, åpner det seg et nytt marked for grunneiere til å tjene penger, med en marginal gevinst til fellesskapet, definert som den "siste skvett" av elver og små bekker, som kun utgjør knappe 8 % av de eksisterende utbygde kraftverk i Sulitjelmavassdraget.

Fakta og begrunnelse:

Gruvebyen Sulitjelma, Norges største kobbermalmprodusent i forrige århundre, fra 1887 og frem til 1991, har utnyttet naturressursene, mineraler og vann, til beste for stedet, regionen, Norge og Verden.

Det er i denne periode tatt ut 25. mill tonn råmalm, 3.7 tonn gull, 280 tonn sølv, 500 000 tonn kobber i tillegg til 4,7 mill tonn svovel og 160 00 tonn sink.

Eksisterende kraftverk i Sulitjelmavassdraget: Lomi kraftverk, Fagerli Kraftverk, Sjønstå kreftverk, Daja kraftverk produserer til sammen 1.059.6 GWH, i tillegg kommer Storelvvatnet kraftverk som er under bygging, og som ikke er spesifisert.

Det må presiseres at tidligere utbygginger er realisert uten innsigelser fra lokalbefolkning i Gruvebyen Sulitjelma eller Fauske kommune.

Befolkningen i Gruvebyen Sulitjelma har til alle tider hatt forståelse for den industrielle utvikling og nødvendigheten av verdiskapningen til samfunnet.

Når SNU velger å tilkjenne at Sulitjelmavassdraget har bidradd nok, har det sin begrunnelse med sår i naturen som de store utbyggingene har påført, og skjemmer landskapet i sommerhalvåret, i de vannene som er regulerte av utbyggingene.

Etter å ha tatt ut verdier fra under jord i 104 år, ser befolkningen og besøkende nye muligheter i den unike fjellheimen Sulitjelma er omgitt av, som botanikere og friluftinteresserte fra sentrale strøk, oppsøkte tidlig på 1800 tallet, basert på Sulitjelma sine unike egenarter.

Sulitjelma er innfallsporten til Nord Europas største villmarksområder, Svenske og Finske nasjonalparker. Sulitjelma er også eneste innfart med bil, frem til Ballvatnet i "Junkerdal nasjonalpark", i Saltdal kommune i Nordland.

På nordisk nivå, Sverige, Finland og Norge, pågår det et samarbeid innen turist og reiselivsbransjen, om å utvide tilbudet på eksisterende turstier, noe som vil medføre økt ferdsel over landegrensene, hvor Sulitjelma med sin beliggenhet inngår i planene.

De nye mulighetene naturen gir til rekreasjon, naturopplevelse, turisme og reiselivsnæringen, er verdt å ta inn over seg, og da blir det ikke mening i å temme siste rest av elver og bekker, som utgjør den billedlige hverdag, og beriker naturopplevelsene.

De mest utsatte kraftverkene er: Sjønståfossen kraftverk, Tverråmoen Kraftverk, Kvannelva og Littj Tverråga kraftverk, Galbmejohka kraftverk, Oterelva kraftverk, Granheibekken Kraftverk og Valffarjohka kraftverk.

Det finnes imidlertid et forhold som kan gi grunnlag til å fravike omsøkte utbygging, nemlig Valffajohka kraftverk, under visse forutsetninger; den gamle kraftstasjonen i Fagerli igjen skapes, som et kraftproduserende "museumskraftverk", fordi dette mangler i Sulitjelma sin rike og verdifulle industri historie, ved siden av hovedattraksjonene Sulitjelma besøksgruve og Sulitjelma gruvemuseum.

Den gamle kraftstasjonen i Fagerli ble satt i drift i 1893, som et av de første vannkraftverk i Norge, består fortsatt med rørgate fra opprinnelig vanninntak, men bygningen er avsperrert på grunn av sikkerhetsmessige forhold. Maskiner, utstyr og inventar ble avhendet tidlig på 1970 tallet, ut fra bedre vitende. Fagerli kraftstasjon ligger rett ved siden av Sulitjelma gruvemuseum, med grunnmurene og veggene fra den første smeltehytta.

Valffajohkabekken har i dag svært liten vannføring ned til Fagerli, fordi nedslagsfeltet over Lomivann-nivået ledes i tilførselstunell (ref. NVE-kart) ned i Lomivann, "Lomi Kraftverk", og har ikke større vannføring enn det tilsiget som kommer nedenfor tunellinntaksnivået.

Med vennlig hilsen

Sulitjelma Nærmiljøutvalg

Egil A Setså